

Doplňujúce požiadavky na služby komerčného charakteru v SR

v zmysle smernice 2006/123/ES o službách na vnútornom trhu (VT)
a nad rámec zákona č. 136/2010 Z. z. o službách na VT

Zákon č. 136/2010 Z. z. je všeobecným právnym rámcom problematiky služieb komerčného charakteru, ktorým bola v SR transponovaná smernica o službách. Podmienky prístupu k jednotlivým službám (nadobúdanie povolenia/oprávnenia) a ich poskytovanie v SR upravujú desiatky osobitných právnych predpisov v pôsobnosti rôznych rezortov a iných inštitúcií, ktoré sú povinné zabezpečiť uplatňovanie požiadaviek (podmienok) smernice o službách v praxi. Zámerom smernice o službách je zjednodušenie a zefektívnenie prístupu k službám odstránením nadbytočných, neopodstatnených, duplicitných a neprimeraných požiadaviek na služby v EÚ, ako aj znižovanie administratívnej záťaže poskytovateľov. Cieľom je vytvoriť, najmä pre poskytovateľov usadených v niektorom členskom štáte, v ktorom poskytujú služby, také podmienky v inom hosťujúcom členskom štáte (teda aj SR), aby bol pre nich prístup k službám v tomto členskom štáte (ČŠ) možný v čo najkratšom čase, vrátane možnosti elektronickej komunikácie s príslušnými inštitúciami. Podobný postup bude zabezpečený aj pre našich občanov/poskytovateľov služieb v inom ČŠ. Správne uplatňovanie požiadaviek vo všetkých členských štátoch zabezpečí jednotné alebo podobné podmienky na trhu služieb EÚ, tak ako vyplýva zo Stratégie jednotného trhu,“ prezentovanej EK dňa 28. 10. 2015, pre ktorú je integrácia a prehlbovanie jednotného trhu prioritou.

(Požiadavky na služby zabezpečia príslušné dotknuté orgány na základe tvorby právneho rámca prípadne inými opatreniami, či postupmi)

čl. 7 Právo na informácie

1. Príslušné inštitúcie, v kompetencii ktorých je vydávanie oprávnení na služby zverejnia na svojej **webovej stránke** informácie
 - o podmienkach vzťahujúcich sa na prístup k službe (získanie povolenia) občanov SR,
 - o podmienkach vzťahujúcich sa na prístup k službe poskytovateľov služieb z iných členských štátov, v prípade ich možného premiestnenia do SR formou usadenia sa (ide o poskytovateľov, ktorí už poskytujú služby vo svojom domovskom ČŠ na základe tam vydaného povolenia, sú teda odborníkmi v domovskom ČŠ, nakoľko splnili podmienky na poskytovanie služby, ktorú mienia poskytovať aj v SR,
 - o podmienkach na cezhraničné poskytovanie služby v SR poskytovateľa z iného členského štátu na základe vydaného povolenia v tomto štáte (zabezpečiť **súlad s čl. 16 smernice o službách** a so zákonom o uznávaní odborných kvalifikácií – pozri ďalej),
 - o opravných prostriedkoch proti rozhodnutiam orgánu,
 - o postupe v prípade sporu medzi poskytovateľom a príjemcom (zverejniť a sprístupniť kontakty na združenia, organizácie, ak existujú na účely poskytnutia praktickej pomoci)
 - o kontaktoch na verejné registre a databázy o poskytovateľoch a službách.
2. - zabezpečiť jednoduchosť, aktuálnosť, transparentnosť, jednoznačnosť a ľahkú prístupnosť k informáciám uvedených v 1. bode (možný link bude zrealizovaný na tieto informácie z webovej stránky jednotných kontaktných miest (JKM) MV SR – čl. 6, 8 smernice o službách),
 - povinnosť sprístupniť informácie aj v iných jazykoch (angličtina, nemčina, iné),
 - povinnosť príslušných orgánov poskytnúť pomoc a vysvetlenia poskytovateľom a príjemcom služby ako sa požiadavky vykladajú alebo uplatňujú (odsek 6 tohto článku).
3. JKM a príslušné orgány sú povinné rýchlo reagovať na každú žiadosť o informácie alebo pomoc a informujú žiadateľa o neúplnej alebo nesprávnej žiadosti.

čl. 9 Systémy udeľovania povolení

Príslušné orgány preveria nutnosť udeľovania povolení na služby **pri usadení sa** poskytovateľa z iného ČŠ v SR, ktorý získal povolenie na služby v domovskom ČŠ (k tomu pozri smernicu 2005/36/ES a zákon o uznávaní odborných kvalifikácií v časti sloboda usadiť sa).

1. systém udelenia povolenia nesmie diskriminovať poskytovateľa z iného ČŠ,
2. potreba existencie systému udelenia povolenia je opodstatnená závažným dôvodom týkajúcim sa verejného záujmu (čl. 4, 8. bod smernice),
3. príslušný orgán musí vedieť preukázať, že bez vydania povolenia sa cieľ nedal dosiahnuť (54. bod komentára k smernici o službách).

čl. 10 Podmienky pre udeľovanie povolení

1. zakazuje sa od poskytovateľa žiadať pri otvorení novej prevádzky splnenie podmienok, ktoré sú rovnaké alebo porovnateľné s tými, ktoré už splnil v domovskom ČŠ alebo aj v SR,
2. príslušný orgán v povoľovacích postupoch odstráni neopodstatnené, nadbytočné a neprimerané požiadavky, prípadne také, ktoré sú duplicitné; nepožaduje splnenie niektorých požiadaviek, ktoré inak vyžaduje od občanov SR pri získaní povolenia,
3. povolenie, ak sa vydáva musí byť na celé územie SR (územné obmedzenie je možné, len ak je to opodstatnené závažnými dôvodmi verejného záujmu,
4. poskytovateľ musí mať informáciu o tom v akej lehote sa povolenie vydáva (vydá sa v primeranej lehote, ihneď po splnení podmienok),
5. zakazuje sa stanoviť podmienky, ktoré bránia založeniu obchodných zastúpení, dcérskych spoločností, organizačných zložiek, prevádzok, kancelárií, s výnimkou prípadov, ktoré je možné zdôvodniť závažným dôvodom verejného záujmu,
6. poskytovateľ musí mať možnosť podať proti rozhodnutiu odvolanie, sťažnosť, preskúmať rozhodnutie súdom v prípade zamietnutia, odňatia, či pozastavenia činnosti/služby a pod.; rozhodnutie musí byť riadne odôvodnené,
7. kritéria systému udeľovania povolenia (oprávnenia) musia byť nediskriminačné, opodstatnené závažným dôvodom týkajúcim sa verejného záujmu, primerané cieľu, objektívne, vopred zverejnené, transparentné, dostupné, jasné, jednoznačné.

čl. 11 Doba platnosti povolenia

1. povolenie sa vydáva na dobu neurčitú (na dobu určitú je možné ho vydať, ak sa po uplynutí lehoty automaticky obnovuje, resp. podlieha kontinuálnemu plneniu požiadaviek alebo
2. počet povolení je vzhľadom na závažný dôvod verejného záujmu obmedzený alebo
3. obmedzené trvanie povolenia je opodstatnené závažným dôvodom verejného záujmu

čl. 12 Výberové konanie

V prípade obmedzeného počtu povolení (čl. 12 odsek 1 smernice a 62. bod komentára k smernici) výberové konanie musí prebiehať nestranne a transparentne,

čl. 13 Postupy pri udeľovaní povolení

1. podmienky a postupy pri udeľovaní povolení musia byť jasné, vopred zverejnené, ľahko dostupné,
2. musia zaručovať, že žiadosť poskytovateľa bude vybavená včas, bez priet'ahov, v primeranej lehote, ktorú je možné predĺžiť len raz,
3. poplatky za úkony majú byť úmerné nákladom na postup príslušného orgánu,

4. uplatnenie tzv. „procedúry tichého súhlasu“ (3. a 4. odsek) - opatrenie proti nečinnosti orgánu; ak neexistuje iná právna úprava povolenie sa považuje za vydané, ak príslušný orgán nekoná v žiadosti o povolenie (procedúra sa uplatňuje od okamihu, keď sú splnené podmienky poskytovateľom (pozri 63. bod komentára k smernici)

čl. 14 Zakázané požiadavky

Zakazuje sa

1. diskriminovať poskytovateľa z iného členského štátu z dôvodu štátnej príslušnosti, bydliska, či sídla alebo z dôvodu, že jeho zamestnanci, spoločníci, alebo členovia riadiacich, či dozorných orgánov majú inú štátnu príslušnosť alebo bydlisko v inom členskom štáte
2. stanoviť zákaz umiestnenia prevádzok vo viacerých ČŠ poskytovateľom,
3. stanoviť, že si poskytovateľ nemôže vybrať medzi hlavnou a vedľajšou prevádzkou v rámci EÚ alebo SR,
4. trvať na tom, aby hlavná prevádzka bola v host'ujúcom ČŠ,
5. uložiť povinnosť mať hlavnú prevádzku v host'ujúcom členskom štáte (v danom prípade v SR),
6. obmedziť slobodu vybrať si prevádzku vo forme obchodného zastúpenia, pobočky, dcérskej spoločnosti,
7. neumožniť zápis do registra v profesijných orgánoch alebo združeniach, keď už je poskytovateľ registrovaný v inom ČŠ,
8. vykonávať hospodárske testy ako dôkaz hospodárskej potreby služby alebo dopytu na trhu; výnimkou je uplatnenie závažného dôvodu verejného záujmu,
9. uložiť povinnosť predbežného zápisu v registroch v host'ujúcom ČŠ počas určitej doby alebo povinnosti predchádzajúceho výkonu činnosti pred vydaním povolenia, keď už má prax v domovskom členskom štáte, kde už splnil podmienky na výkon služby.

čl. 15 Požiadavky podliehajúce hodnoteniu

V prípade, ak je nutné stanoviť požiadavky na prístup k službe uvedené pod 1. – 8. bodom

1. kvantitatívne alebo územné obmedzenia stanovené napr. na základe počtu obyvateľstva alebo minimálnej geografickej vzdialenosti medzi poskytovateľmi,
2. určitú právnu formu spoločnosti
3. požiadavky na držby podielov/akcií v spoločnosti,
4. požiadavky nad rámec tých, ktoré vyplývajú zo smernice o uznávaní odborných kvalifikácií (pozri aj zákon o uznávaní odborných kvalifikácií) alebo stanovené v iných nástrojoch EÚ,
5. zákaz, aby poskytovateľ mohol zriadiť viac ako jednu prevádzku,
6. požiadavky na minimálny počet zamestnancov,
7. minimálne a maximálne tarify, ktoré musí poskytovateľ dodržiavať,
8. povinnosť poskytovateľa dodávať iné osobitné služby spoločne s jeho službou,

príslušný orgán je povinný dodržiavať tieto zásady:

1. nediskriminuje poskytovateľa s ohľadom na jeho štátnu príslušnosť alebo sídlo právnickej osoby/spoločnosti,
2. nevyhnutnosť požiadavky musí byť opodstatnená závažnými dôvodmi verejného záujmu (čl. 4, 8.bod smernice) a nesmie presiahnuť nevyhnutný rámec na dosiahnutie cieľa.

Upozornenie k čl. 15 odsek 7: Členské štáty sú povinné oznámiť Komisii nové zákony/opatrenia, ktoré obsahujú požiadavky uvedené v 1. až 8. bode, a to cez Informačný systém vnútorného trhu, v ktorom sú registrované rezorty a iné inštitúcie, v ktorých pôsobnosti je problematika prístupu k službám (podnikanie). Národným koordinátorom IMI je MH SR, odbor európskych záležitostí a VT.

čl. 16 smernice - sloboda poskytovať služby - cezhraničné poskytovanie služieb

Poskytovateľ služby z iného členského štátu, v ktorom je usadený (doba neurčitá) môže na základe povolenia vydaného v tomto štáte, cezhranične poskytovať služby v SR (pozri smernicu a zákon o uznávaní odborných kvalifikácií, časť voľné poskytovanie služieb).

Príslušný orgán **nemôže** takémuto poskytovateľovi služby v SR uložiť požiadavku ako

1. mať prevádzku na území SR
2. získať povolenie vrátane zápisu do registra alebo registrácie v profesijnom orgáne alebo združení, s výnimkou prípadov čl. 17 smernice alebo podľa iných nástrojov EÚ,
3. zakázať vytvoriť určitú formu alebo typ infraštruktúry v SR, vrátane prevádzok potrebných na dodanie služby,
4. uplatňovať v zmluvnom vzťahu s príjemcom služby také podmienky, ktoré mu znemožňujú vykonávať službu ako samostatne zárobkovú činnosť alebo ho inak obmedzujú,
5. vlastniť doklad totožnosti, vydaný slovenskými príslušnými orgánmi, ktorý sa vzťahuje na činnosť v oblasti služieb (napr. preukaz na pobyt za účelom podnikania)

Príslušný orgán pri uplatnení požiadaviek pod 1. – 5. bodom, príp. iných (3. odsek tohto článku) dodržiava tieto zásady:

1. **nediskriminuje poskytovateľa** z dôvodu štátnej príslušnosti alebo sídla právnickej osoby v inom ČŠ,
2. Uložená požiadavka musí byť opodstatnená dôvodmi verejného poriadku, verejnej bezpečnosti, zdravia alebo životného prostredia (**zásada nevyhnutnosti**),
3. požiadavka musí byť primeraná a vhodná na zabezpečenie cieľov, nesmie prekračovať nevyhnutný rámec na dosiahnutie tohto cieľa (**zásada proporcionality**)

čl. 17 Odchýlky od slobody poskytovať služby

Požiadavky v čl. 16 sa nevzťahujú na služby **všeobecného hospodárskeho záujmu a záležitosti uvedené v článku 17**. Príslušný orgán môže v týchto prípadoch prijať vlastné podmienky.

Ide o služby

1. v odvetví poštových služieb (Smernica 97/67/ES)
2. v odvetví elektrickej energie (Smernica 2003/54/ES),
3. v plynárenskom odvetví (Smernica 2003/55/ES),
4. súvisiace s rozvodom a dodávkou vody a odpadovými vodami, vrátane odberu vody, jej využitia a použitia,
5. odvádzanie a čistenie komunálnych odpadových vôd verejnou kanalizáciou,
6. nakladanie s odpadom/spracovanie odpadu,
7. overovanie určených meradiel a úradné merania

a záležitosti s obsahom problematiky ako sú:

1. Smernica 96/71/ES o vysielaní pracovníkov,
2. Smernica 95/46/ES o ochrane fyzických osôb pri spracovaní osobných údajov,

3. Smernica 77/249/EHS na uľahčenie účinného výkonu slobody právnikov poskytovať služby
4. Hlava II smernice 2005/36/ES o uznávaní odborných kvalifikácií
5. Nariadenie č. 1408/71/EHS o uplatňovaní systémov sociálneho zabezpečenia, (nahradené 883/2004/ES),
6. Smernica 2004/38/ES týkajúca sa voľného pohybu osôb a ich pobytu,
7. Nariadenie č. 259/1993/EHS o kontrole, riadení a pohybe odpadov z a do ES,
8. Smernica č. 87/54/EHS súvisiaca s autorskými právami,
9. Smernica č. 2006/43/ES o štatutárnom audite ročných účtovných závierok...,
10. medzinárodné právo súkromné (zmluvné a mimozmluvné záväzky, formy zmlúv)
11. ustanovenia o registrácii vozidiel, ktoré sú predmetom lízingu

čl. 20 Nediskriminácia

Zakazuje sa diskriminácia príjemcu služby poskytovateľom týkajúcej sa štátnej príslušnosti, či bydliska príjemcu služby. Rozdielne podmienky k príjemcom tej istej služby môže poskytovateľ uplatniť, len ak sú rozdiely opodstatnené určitými objektívnymi kritériami.

čl. 23 „Poistenie profesijnej zodpovednosti“

Členské štáty zabezpečia, aby poskytovatelia, ktorých služby predstavujú priame a osobitné riziko pre zdravie alebo bezpečnosť príjemcu, či tretej osoby, prípadne pre finančné zabezpečenie príjemcu, uzavreli poistenie profesijnej zodpovednosti primerané povahe a rozsahu rizika alebo poskytnú záruku, či podobné opatrenie. Podmienka sa považuje za splnenú, ak poskytovateľ služby preukáže, že túto podmienku splnil v domovskom členskom štáte, a má platnosť aj pre územie SR. Príslušný orgán môže požadovať doplnenie poistenia na krytie tých aspektov, ktoré neboli pokryté zmluvou.

čl. 25 Viacodborové činnosti

Príslušné orgány zabezpečia (v právnych predpisoch alebo inými opatreniami), aby poskytovatelia neboli obmedzení na poskytovanie len jednej služby alebo neboli obmedzovaní vykonávaním služieb spoločne alebo v partnerstve (pri niektorých regulovaných povolaniach je možné stanoviť takéto požiadavky (napr. advokáti).

čl. 26 Politika kvality služieb

čl. 27 Urovnávanie sporov

Členské štáty (príslušné orgány) prijímú všeobecné opatrenia na zabezpečenie toho, aby poskytovatelia služieb/podnikatelia poskytovali kontaktné údaje (poštovú adresu, fax alebo e-mailovú adresu, tel. č.), kam môžu príjemcovia služieb, aj z iných členských štátov, posilať sťažnosti alebo žiadosti o informácie o poskytovanej službe.

čl. 28, 29 Vzájomná pomoc

Príslušné orgány na trhu služieb EÚ sú povinné vzájomne spolupracovať, poskytovať si informácie o poskytovateľoch služieb prostredníctvom tzv. Informačného systému vnútorného trhu, v ktorom sú registrovaní.

čl. 30 dohľad nad poskytovateľmi služieb

Ide o vzájomnú pomoc a spoluprácu medzi príslušnými orgánmi v rámci EÚ v kontrolnej činnosti poskytovateľov služieb

Čl. 37 prijatie sprievodných opatrení

Cieľom je podporiť vypracovanie kódexov správania, najmä zo strany profesijných orgánov, organizácií a združení, ktorých cieľom je uľahčiť poskytovanie služieb alebo usadenie sa poskytovateľa v inom členskom štáte.

Všeobecný rámec požiadaviek smernice o službách je obsahom zákona č. 136/2010 Z. z. ktorým bola v SR prebratá smernica o službách do právneho poriadku SR. Komentár k zákonu je zverejnený na webovej stránke MH SR <http://www.mhsr.sk/zakon-o-sluzbach-na-vnutornom-trhu/144836s>.

Akkoľvek informácie je možné získať aj e-mailom services@mhsr.sk alebo na tel. č. 02/4854 2414, 02/4854 2405.